

Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 18. JAN. 1962
Leto XIV. — Štev. 2 Cena 15 din

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

Tudi v Pomurju akcija za žrtve potresov
**Prvi prispevki
— nad milijon**

Velika katastrofa, ki so jo doživeli prebivalci Makarske in okoliških krajev v Dalmaciji z zemeljskim potresom, je močno odjeknila tudi v Pomurju. V delovnih kolektivih podjetij in nekaterih ustanov že razpravljajo o pomoči, ki jo bodo poslali v denarju ali materialu posebnemu odboru za ponesrečence v Makarski. Iz Tovarne perila »Mura« so nam sporočili, da bodo prispevali za ponesrečence v Makarski 300 komadov svojih kon-

fekcijskih izdelkov, kolektiv T. varne mlečnih proizvodov iz M. Sobote za pol milijona din mlečnega prahu itd. V Tovarni mesnih izdelkov »Pomurka« je te dni razpravljala o pomoči prebivalstvu prizadetih krajev v Dalmaciji tudi sindikalna podružnica in se odločila za prispevek. Delovni kolektiv Časopisno-založniškega podjetja »Pomurski tisk« v Murški Soboti pa se je že odločil, da bo za ponesrečence v Makarski prispeval znesek 150 tisoč dinarjev.

Na Okrajnem odboru Rdečega križa Slovenije v Murški Soboti so nam sporočili, da se je tudi v Pomurju že pričela široka akcija za zbiranje prispevkov v denarju ali materialu. Pričakujejo, da se bodo pozivu organizacij RKS odzvali vsi delovni kolektivi in po svojih močeh prispevali za ponesrečence. Večji kolektivi naj pošljejo svoje prispevke neposredno odboru za ponesrečence v Makarsko, prispevke manjših kolektivov pa bo zbral okrajni odbor RKS.

EKONOMSKA IN NE ADMINISTRATIVNA POT

Že v našem zadnjem pomenku smo dejali, da se bo treba k izrečenim načelom, razpravi, zaključkom zadnjega Občnega zbora sindikatov Slovenije, še večkrat povrniti, kajti res ni moč v enem samem sestavku izrpati tako obilno snov. Občni zbor je ob svojem zaključku sprejel tudi nekatere smernice za bodoče delo. Zaustavimo se samo pri enem izmed teh priporočil. V zaključkih je rečeno:

»Pri konkretnem usmerjanju gospodarskega razvoja se je izogibati partikularističnih teženj in tendenc, zapiranja gospodarstva v ozke občinske okvire in spodbujati vse oblike kooperacij, združevanja sredstev in podobno, toda po normalni ekonomski poti in perspektivni upravičnosti. Odločno pa se je boriti proti administrativnemu vmešavanju v normalni tok gospodarjenja in proti vsem oblikam prisiljevanja...«

Ta del priporočila in smernic za nadaljnje delo je sprejel občni zbor Republiškega sindikalnega sveta Slovenije na osnovi razprave in opozoril posameznih delegatov, da marsikje še niso doumeli, kakšna je recimo pot za združevanje, za koncentracijo gospodarskih organizacij in kako ne velja ubirati. V zadnjih dneh minulega leta so bili namreč dokaj pogosti pojavi (ki smo jih lahko opazili tudi prek oglaševanja v dnevnem tisku), da se je združilo recimo po več trgovskih podjetij v eno samo. Opozorila iz posameznih krajev, in o tem je bilo govora v razpravi na občnem zboru, govore, da ni vznikla pobuda za takšno združevanje iz vrst delovnih kolektivov samih, torej da združevanje ni potekalo po ekonomski poti, temveč da so pobudo marsikje prevzeli v svoje roke občinski ljudski odbori, bolje rečeno, marsikje tudi kak aparat občinskega ljudskega odbora. Ob takšnih pojavih gre za dvojne zadeve.

Takšna združena podjetja torej ne nastajajo po ekonomski poti, na osnovi ekonomskih potreb, temveč na osnovi načrtovanja za zeleno mizo, načrtovanja, ki izhajajo iz močne težnje po ustvarjanju krajevnega monopolizma.

Druga, nič manj pomembna zadeva pa je, da je odločitev kolektiva, odločitev njegovega samoupravnega organa, skratka volja kolektiva drugačna zadeva, potisnjena v stran in podrejena birokratski zamisli.

Eno in drugo je za naše razmere, za naš družbeni sistem, gospodarjenje v sedanjih pogojih, nevzdržno. Namesto, da bi marsikje pogledali resnici v obraz, ukrepali tako, kot je treba in recimo trgovsko dejavnost pospeševali s sredstvi, ki pritekajo iz dejavnosti same, ubirajo drugo, administrativno pot. Znano je, da so dosedanje naložbe v trgovini, v primerjavi z drugimi gospodarskimi dejavnostmi zelo, zelo neznačajne. Uspehi, ki so bili doseženi, so doseženi samo za odpiranje samopostrežnih trgovin in skladišč v posameznih krajih. Večji del povsod so sredstva, ki so dotekala iz trgovine, porabili za investicije v druge namene. Zato, da bi zagotovili sredstva za nadaljnji razvoj trgovine, pa jih marsikje iščejo v raznih reorganizacijah. Teda znano je, da dva reveža skupaj (Nadaljevanje na 2. strani)

Plenarna seja Okrajnega komiteja LMS v Murški Soboti VEČJA KOLEKTIVNOST

Preteklo soboto je bila v Murški Soboti seja plenuma okrajnega komiteja Ljudske mladine Slovenije. Na njej so analizirali letne konference osnovnih organizacij in občinskih vodstev LMS. Navzoča sta bila tudi sekretar OK ZKS Ivan Ros in sekretar Okrajnega odbora SZDL Ludvik Pleteršek.

Iz poročila predsednika OK LMS Stefana Šeruge in živahne razprave navzočih članov plenuma in gostov povzamemo ugotovitve, da so bile letošnje konference osnovnih organizacij in občinskih vodstev LMS vsebinsko mnogo boljše od predhodnic iz prejšnjih let, vendar ne povsod. Pomanjkljive so bile zlasti organizacij-

ske priprave. Že na samih predkonferenčnih sestankih ni bilo dovolj prizadevanja v tem smislu, da bi izčrpno analizirali delovanje in probleme mladinske organizacije v posameznih okoliših in na osnovi teh analiz pripravili potrebno gradivo za poznejšo razpravo na letnih konferencah.

Osnovna pomanjkljivost vseh letnih konferenc je bilo nezadostno programiranje bodočega dela. Na malokateri konferenci so namreč prišli na dan z izoblikovanim delovnim programom, ki bi služil navzoči mladini za tehtnejšo razpravo o bodočem delu, čeprav si nihče ne zamuja teh programov kot prenatrpanih konglomeratov marveč je važno, da bi ti programi zajeli vsaj bistvene probleme in iz njih izhajajoče naloge za prihodnost. Zato se tudi ni čuditi, če na nekaterih konferencah ni bilo pričakovane tehtnejše razprave.

Na srednjih šolah so se razprave na letnih mladinskih konferencah pretežno nanašale le na družbeno in športno izživljanje dijakov, zelo malo pa je bilo spregovorjenega o

družbenem uveljavljanju mladine v šolskih skupnostih, delovanju šolskih odborov, vplivu mladinske organizacije pri uresničevanju učnih načrtov in izboljševanju učnih uspehov itd., skratka o tem, kar bi

mladino na srednjih šolah moralo zanimati in jo tudi življenjsko pritegovati k sodelovanju. Na seji plenuma so zlasti poudarjali potrebo po učinkovitejšem idejnovzgojnem (Nadaljevanje na 2. strani)

Na vidiku: OBMEJNI SEJEM

Danes je bila v Gornji Radgoni razširjena seja Sveta za blagovni promet pri ObLO. Ob prisotnosti predstavnikov Trgovinsko-gostinske zbornice za okraj Murška Sobotna so navzoči razpravljali o možnostih za povečanje blagovne izmenjave med obema sosednjima državama. Za pospešitev medsebojne blagovne izmenjave in maloobmejnega prometa med Jugoslavijo in Avstrijo bo lahko izdatno prispeval tudi obmejni sejem, ki ga nameravajo letos prirediti v Gornji Radgoni.

Obširneje bomo o tej seji poročali v prihodnji številki.

V Radencih — vsako leto boljše

V zdravilišču Radenska Slatina so sezono zaključili koncem decembra. V zadnjih dveh letih so podaljšali sezono od 6 na 10 mesecev, kar so omogočile ogrevalne naprave v Terapiji, število gostov in nočitev je bilo precej večje kakor leta 1960. Dočim so imeli 1. 1960 4.450 domačih gostov in 43.599 nočnin, so zabeležili 1. 1961 4.663 domačih gostov in 55.827 nočnin. Inozemskih gostov je bilo letos 458 in 4.596 nočnin. Največ je bilo Avstrijcev, na drugem mestu so bili Italijani, imeli pa so tudi goste iz Egipta, Grčije, Švice, Kanade itd. Julija in avgusta, pa tudi še septembra, so bili vsi prostori zasedeni. Z

novo sezono, ki jo bodo pričeli 1. marca, pa bo, vsaj tako predvidevajo, zdravilišče Radenska Slatina prenehalo biti sezonsko zdravilišče, ker bo delalo vse leto.

Za to leto imajo zelo lepe investicijske načrte. Gradili bodo hotel, oziroma sanatorij z ambulantami, podaljšali bodo cestno razsvetljavo do Petanjskega mostu in preuredili razsvetljavo v parku. Dovršili bodo bazen in 12-stanovanjski blok. Prekmurski dom bodo adaptirali za gostinsko šolo. Sedanje kavarno, ki so jo uporabljali tudi za kino in ostale prireditve, bodo popolnoma prenovili, za kino in druge prireditve pa bodo uredili dvorano v združnem domu. Delno bodo asfaltirali ceste v parku, uredili vrt pri gostilni »Pri pošti« ter parkirni prostor z avtobusno postajo. V neposredni bližini zdravilišča

bodo postavili 15 letoviških hišic, s čimer se bo povečala kapaciteta zdravilišča za 40 postelj. -ika

Doslej: preveč enostransko

V ponedeljek je bilo v dvorani OLO v Murški Soboti posvetovanje s člani odborov šolskih skupnosti ter komitejev na šolah iz celotnega Pomurja.

Udeleženci posvetovanja so v glavnem razpravljali o delu mladine na srednjih šolah. Ugotavljali so, da šolski komiteji niti organizacijsko niti idejno niso dovolj močni, da bi reševali naloge, ki se postavljajo mladini na šolah. Kakor je bilo že veliko govora na sobotnem plenumu LMS, so udeleženci posvetovanja v analizi o letnih konferencah na šolah ugotavljali, da so na teh konferencah v glavnem razpravljali o kulturno-zabavnem, športnem delu mladine,

zelo malo pa je bilo govora o mladinski samoupravi na šoli ter idejno vzgojnem izobraževanju mladine.

Dalje so razpravljali o šti-

pendiranju dijakov na srednjih šolah, o mladinskih urah na šoli, ki naj bi postale v bodoče osnovna oblika družbeno ekonomske stopnje. Govorili so tudi o pomoči občinskih mladinskih vodstev organizacijam mladine na srednjih šolah. -ml

POZIV RDEČEGA KRIŽA

JUGOSLOVANSKI RDEČI KRIŽ
OKRAJNI ODBOR V MURSKI SOBOTI

poziva vse delovne kolektive, družbene organizacije in občane, da s pomočjo organizacij Rdečega križa takoj pričnejo z akcijo za pomoč s potresom prizadetemu prebivalstvu v Dalmaciji.

Po sporočilu, ki smo ga prejeli od Glavnega odbora Rdečega križa Hrvatske, je nujna takojšnja pomoč v obleki, obutvi, odejah in denarju.

Zato naj občinski odbori Rdečega križa takoj organizirajo zbiralne centre na svojem območju, tako za material kot tudi za gnotna sredstva. Zbrani material naj pošiljajo neposredno na STAB ZA POŠTADALE, MAKARSKA, SPORTSKI CENTAR, TELEFON: MAKARSKA 289, denarna sredstva pa na naslov: NARODNA BANKA ZAGREB, ŠTEV. TEK. RAČUNA 400-18-9-2.

Akcija naj bo čimbolj neposredna in hitra, zato priporočamo, da bi močnejši kolektivi in organizacije, ki bodo prispevale ali zbrale večje vsote denarja ali materiala, vse zbrano poslale neposredno na omenjena naslova, o pošiljki pa obvestila Okrajni odbor RK v M. Soboti. Manjše prispevke pa pošiljajte kar k nam. O poteku nabiralne akcije bomo sproti obveščali javnost v »Pomurskem vestniku«.

Pomagajmo hitro in učinkovito!

Murska Sobotna, 15. jan. 1962.

Okrajni odbor RKS M. Sobotna

Pogled v soboško samopostrežno trgovino (članek berite na 2. str.)

Petnajstdnevna preizkušnja: dobro

Trgovsko podjetje »Merkur« v Murški Soboti je — kot smo že poročali — odprlo svojo novo prodajalno na Titovi ulici in sicer samopostrežno trgovino. Otvoritev lokala je bila 11. decembra lani.

Sredstva za nabavo inventarja ter notranjo ureditev je dobilo podjetje kot dolgoročno posojilo pri Investicijski banki v Mariboru, nekaj sredstev je prispevala občina, nekaj Trgovinska zbornica, 2 milijona dinarjev pa je dalo pod-

jetje iz lastnih sredstev. Inventar samopostrežne trgovine je stal devet milijonov dinarjev.

Takoj ob otvoritvi samopostrežne trgovine je bilo slišati pripombe, da le-ta ne bo uspevala. Toda že po petnajstih dneh so ugotovili, da samopostrežna trgovina ima bodočnost, saj so v teh dneh zabe-

ležili 4 milijone dinarjev prometa.

Kakšne so prednosti samopostrežne trgovine? Stranki, ki se mudi in bi rada dobila čimprej blago, ni treba čakati na vrsto pred prodajnim pulom, pač pa si sama postreže. Poleg tega pa dobi blago že v okusni embalaži, narejeni iz polivinila. Velika prednost samopostrežne trgovine je tudi v tem, da gospodinja dobi v enem prostoru od špecerijskega blaga vse do mesa in mleka in ji ni potrebno hiteti iz ene trgovine v drugo, poleg tega pa so cene blaga enake kot v ostalih trgovinah, nekateri predmeti pa so celo cenejši. V prihodnjih dneh bo gospodinja lahko dobila v samopostrežni trgovini tudi svežo zelenjavo. Že sedaj pa sprejemajo mesečna naročila in bodo blago dostavljali gospodinjam na dom.

Prav tako je za gospodinjce zelo ugoden delovni čas v samopostrežni trgovini. V zimskih mesecih je trgovina odprta zjutraj od sedmih pa do šeste ure zvečer, v poletnih mesecih pa bo delovni čas trajal zvečer do sedme ure. Poleg tega je trgovina odprta tudi ob nedeljah od osme do dvanajste ure, kar je ugodno zlasti za tiste gospodinjce, ki so zaposlene.

Trgovsko podjetje »Merkur« ima v planu, da bo v bližnji bodočnosti odprlo še eno večjo samopostrežno trgovino z večjim asortimanom blaga.

-ml

Veržej

V Veržēju pripravljajo klubske večere

Tudi v Veržēju bodo letos uvedli klubske večere. Kaže, da bo najprej na sporedu predavanje o vzgojnih vrednotah plesa, nato pa bo sledil večer odlomkov iz del pisatelja Miška Kranjca. Vse to je namreč poleg ostalega v programu domačega prosvetnega društva, ki je preko izobraževalnega centra v povezavi z Ljudsko univerzo v Ljutomeru. Dalje bodo v Veržēju uprizorili »Celjske grofe« in pozneje veseligo, a tudi dva zabavna večera, za katera bodo pripravili program tamburaši. Organizirali bodo tudi gostovanje sosednje dramske družine itd.

To je le nekaj drobcev iz letošnjih načrtov domačega dramskega društva. Že ob Novem letu so v kraju pripravili zabavni program, kakršnega doslej še niso imeli — kot sami priznavajo — niti v Ljutomeru. Lani so v Veržēju uprizorili »Mladost pred sodi-

ščem« in »Srečo na upanje« — oboje v režiji Marije Ferenc, ki je bila tudi scenograf in je pomagala povsod, kjer je bilo treba. Medtem ko je prvo delo privlačno za občinstvo, saj gre za znano dramo z zanimivo vsebino in pretresljivo tematiko, »Sreča na upanje« ni tako uspešna, čeprav je sodobna komedija. Občinstvo v kraju ceni najbolj odrska dela, ki posegajo v zgodovino. O tem priča primer »Veronike Deseniške« in »Mlinarjevega Janeza« iz prejšnjih let. »Veroniko Deseniško« so uprizorili skupno šestkrat, dvorana pa je bila zmeraj nabito polna. Spriči tega lahko upajo s »Celjskimi grofi« na uspeh, pa čeprav zahteva to delo sodelovanje 24 igralcev in številnih stativov. Ker odhaja mladina v industrijska središča, so pritegnili starejše in ta tedne bodo začeli z vajami, za katere žal nimajo ustreznega prostora.

Že od nekdaj slovijo domači tamburaši. Nekaj glasbil so imeli od prej, za nove pa so naredili uspelo nabiralno akcijo. Ob novem letu so tamburaši z uspehom nastopili pod vodstvom Slavka Topolovca. Domača knjižnica ima 800 knjig, ljudje pa berejo kajpak le pozimi, ko je več časa. Mlajši najrajši posegajo po sodobnih prevodih s področja leposlovja, med starejšimi pa je največje povpraševanje po Jurčičevih delih in podobnih. Knjižnica ima 72 rednih vpisanih bralcev, vendar bere knjige mnogo več ljudi. Prešernova družba beleži 68 naročnikov, če pa bi bil izbor knjig bližji bralcem in njihovu okusu, bi bilo to število še večje.

Zato pa v Veržēju niso zadovoljni z obiskom kina, saj je bil lani povprečni obisk na predstavo 42 ljudi. Z ureditvijo nepravilnosti pri kinu in z boljšo reklamo upajo, da bodo stanje izboljšali, vendar si mnogo več obetajo od prihodnjega klubskega življenja, saj je v kraju učiteljica Cilka Žerdinova, ki je končala v Kopru tečaj za vodstvo klubov.

-bš-

OSEM TRGOVSKIH PODJETIJ

(Prenos s 1. strani)

vov za konkurenčnost v cenah in drugih poslovnih pogojih (konkurence v mejah občine namreč ne bodo imela), vendar pa bo moč tudi ob takih pojavih ustrezno ukrepati: s posredovanjem drugih trgovskih podjetij na teh območjih brez gmotne škode za posamezne komune. Za tako posredniško vlogo bo v Pomurju prav gotovo najbolj usposobljeno groistično-detalistično trgovsko podjetje »Potrošnik«.

Z reorganizacijo trgovskega omrežja sicer nismo dosegli specializacije trgovskega poslovanja po ustanovljenih večjih trgov, podjet-

P. D.

DINARJI ZA ŠILINGE,

Glede na dejstvo, da je sedaj povpraševanje za dinarji v Radkersburgu in sploh v Avstriji v glavnem manjše kot v poletnih mesecih, se je naš sodelavec pozanimal, po kakšnem tečaju dobivajo sedaj naši državljani, ki hodijo v Avstrijo v okviru maloobrnežnega prometa, šilinge. Ta tečaj namreč ni uraden in šiling velja toliko, kakšno je pač povpraševanje za dinarji. Ugotovitev so zelo različne, zato jih ne kaže posploševati, čeprav v splošnem drži, da se našim državljanom v sedanjem obdobju ne splača kdo ve kaj kupovati onstran meje. Tečaj, po katerem dobijo avstrijski državljani po najnovejšem dinarje, je ugodnejši, saj velja šiling 28,80 dinarjev.

Na carinarnici v G. Radgoni pravijo, da kupujejo sedaj naši državljani nekoliko manj — v okviru vsote, ki jo dovoljujejo ustrezni predpisi maloobrnežnega prometa. To je razumljivo, saj bi vsakdo rad čim ceneje kupil. Neki naš državljan, ki je menjal v Radkersburgu dinarje za nakup nekega drobnega tehničnega predmeta, je odšel za šiling celo 38 in pol dinarja. Pripomniti velja, da je menjal dinarje v eni, blago pa kupil v drugi trgovini. Neki drugi državljan, ki je z dinarji plačal ceno nekega manjšega oblačilnega predmeta v radkersburgski trgovini, pa je izračunal, da je plačal za šiling le 28 dinarjev. Verjetno je trgovec zaračunal šiling 28 dinarjev z namenom, da bi kupec tudi v prihodnje še kupoval pri njem.

Ugotovitve carinarnice v G. Radgoni pa tudi kažejo, kaj je navzlic temu, da je treba ponekod za šiling odšteti celo po štiri kovače, za naše kupce marsikaj zanimivo. Za ženske kupce je v Avstriji privlačen dokaj širok izbor perila, poceni nogavice, kdaj pa kdaj kakšen vzorec blaga, »ki ga druga nima« itd. Privlačni so tudi še nekateri drobni in ostali tehnični predmeti, nadomestni deli za radijske in televizijske sprejemnike in še kaj. To je v glavnem ugotovil tudi naš sodelavec v radkersburgskih trgovinah. Zenski kupci se zmeraj posegajo po nogavicah in nekaterih vrstah in barvah perila, a tudi po nekaterih sredstvih za nego lepote in po ušnih rečeh. Tu in tam zamika kakšnega kupca tudi kaj v trgovini s špecerijskim blagom, zlasti čokolada po znižanih cenah. Seveda kupuje-

jo sedaj naši kupci mnogo manj kot v poletnih mesecih, nekaj zaradi varčnosti, a tudi neugodnega vremena. Za moške kupce so kajpak mične trevira kravate, dogodki pa se tudi, da v radkersburgski trgovini ne moreš dobiti, recimo, ustrezne veličine zadrga za vetrni jopič, ali nadomestnega dela za motorno vozilo, kar pa so trgovci brž pripravljali naročiti in to tudi storijo. Zdaj pa zdaj zavije kakšen naš kupec tudi v prodajalno cenenega nakita in okrasov, po kakšno zdravilo — tako za ljudi kot živino — v lekarno, kakšno čistilo in drugo v drogerijo, posebno velikost žebeljev v trgovino z železnino, gramofonsko ploščo, ki si jo je posebej želel in ostalo. Vžigalnikov ne kaže posebej omenjati, prav tako tudi ne kamenčkov. Vžigalniki na plin si za zdaj, kot vse kaže, še niso priborili »prostora na soncu« v radkersburgskih trgovinah. Marsikateremu našemu kupcu pa so v radkersburgskih oblačilnih trgovinah odgovorili, da kakšnega zahtevnejšega artikla nimajo na zalogi, ker je za takšno trišče predrag, pa čeprav ni šlo za kakšno večjo in zato tudi dražjo stvar. Medtem ko čevlji, konfekcija in moški tekstil za naše kupce ni privlačen, ženske rade posegajo po torbicah iz plastičnih mas že zaradi izbire, veličine in oblike.

V sedežih ostalih okrajev, ki mejijo na našega, v Feldbachu in Jennersdorfu, naših kupcev ni po trgovinah. V Jennersdorfu za zdaj niti ne menjajo dinarjev v šilinge, saj izjavljajo v hranilnici, da zdaj ni povpraševanja za dinarji. Najzahtevnejši naši kupci, v glavnem tisti, ki imajo sorodnike ali svoja motorna vozila, najdejo pot tudi do predmetov iz graških trgovin, ki imajo pestrejši izbor. Medtem ko v Radkersburgu lahko plačajo v večini trgovin in tudi nekaterih gostinskih lokalih blago ali zapitek kar v dinarjih — v nekaterih izločbah so se že lani pojavile cene tudi v dinarjih — v ostalih dveh okrajnih mestih, a tudi v delnem glavnem mestu tega ni moč storiti. Vendar pa je, pravijo, moč menjati v neki hranilnici v Gradcu dinarje za šilinge in sicer je treba odšteti za šiling 37 dinarjev. To je še vedno nekaj manj, kot 40 dinarjev, kolikor so že dali nekateri naši državljani za šiling v Radkersburgu — v gostinskem lokalu ali nekaterih trgovinah.

Bj. S.

ŠILINGI ZA DINARJE...

Ali smo zanje dovolj poskrbeli?

SKORAJ NEVERJETNO: PERIFERIJA MURSKÉ SOBOTE SE ZARES KONČUJE NA JANŽEVEM VRHU, V ŠALOVCIH, NA HOTIZI IN V PROSEJAKOVCIH — DELAVCI SE VOZIJO V SLUŽBO S KOLESOM TUDI PREKO 30 KM. KOLEKTIVI IN SINDIKALNE PODRUŽNICE DAJEJO POSOJILA ZA NAKUP MOPEDOV, KOLES IN DOGRADITEV ZASEBNIH HIŠ — DRUŽBENA PREHRANA V OKVIRU STANOVANJSKE SKUPNOSTI V MURSKI SOBOTO ŠE VEDNO NEREŠENO VPRAŠANJE — ČEDALJE BOLJ V OSPREDJU ORGANIZIRAN PREVOZ DELAVCEV Z AVTOBUSI — ZAKAJ PONEKOD SKRB ZA ZAPOSLENE NE PRIDE DO IZRAZA?

Naše okrajno središče v zgodnjih jutranjih urah. Ljudi na ulicah razliva medlo svetlobo, spolzka cesta, gosta megla in mraz pa opominjajo, da smo sredi zime. Drug za drugim se peljejo delavci na kolesih, zaviti... Vi-

dela popoldne, je hujša pot ponoči domov. Tudi mož je v službi v M. Soboti, medtem pa ju doma pri sorodnikih čaka mali sin Branko. Moral se je navaditi na odsotnost staršev. Morda pa vse to ne bo trajalo

V abratu lahke konfekcije pri »Muri«

deti je le migljajoče siluete, tu in tam je slišati nekaj besed, nato pa se siluete porazgubijo po stranskih ulicah. O kom pravzaprav govorimo? Mnogo jih je, preveč, da bi lahko vse predstavili v tako kratkem sestavku.

Vilma Kološeva, šivilja iz Sebeborca, je ena izmed njih. Zaposlena je v tovarni »Mura«. Vsak dan se pelje na 11 kilometrov oddaljeno delovno mesto. Kako dolgo že traja to! Človek se v začetku težka sprijazni, nato pa mu skoraj preide v navado. Ko ima dopoldansko izmenjo, mora vstati že navezsgodaj, kajti službe ne sme zamuditi. Kadar pa

tako dolgo, se tolažijo. Doslej sta z možem poskušala najti stanovanje kje v bližini, sama pa je v podjetju vložila prošnjo za stanovanje. Enkrat so ji že skoraj dodelili stanovanje, toda... Pohištvo, ki sta ga z možem kupila na kredit,

mora čakati, dokler ne dobita stanovanja. Morda pa bo prišel tisti težko pričakovani trenutek kar iznenada...

Predstavili smo samo enega izmed vsakodnevnih potnikov. Ni osamljena. Mnogo je takih. Preveč, da bi lahko vsi dobili stanovanja. V osmih večjih soboških podjetjih je zaposlenih kar 454 delavcev in uslužbencev, ki se vozijo v službo s kolesom od 5 do 10 kilometrov, 253 pa se jih vozi tudi preko 10 kilometrov. Najdemo pa seveda še nekaj takih, ki se vozijo s kolesi tudi čez 30 kilometrov oddaljenih krajev, nekaj pa jih hodi tudi do 5 kilometrov peš. In to pot je treba napraviti vsak dan, ne glede na to kakšno je vreme. Človek je v takem primeru utrujen že ko pride do delovnega mesta in takrat je pred njim še cel delovnik ter pot domov. Kako naporno je vse to...

In prav tu moramo vprašati, kako skušajo posamezni kolektivi omiliti take primere. Ponekod so se za to resno zavzeli. Tako na primer v Tovarni mlečnega prahu, Tovarni mesnih izdelkov in v Pomurskem tisku dobiva večina

zaposlenih tople malice po minimalnih cenah, v zadnjem času pa se na družbeno prehrano resno pripravljajo tudi v tovarni »Mura«.

Ker kolektivi ne morejo zagotoviti toliko stanovanj, kot imajo prošnje, ali pa prošnje sploh ne sprejemajo, so nekatere sindikalne organizacije najele potrošniške kredite za nakup mopedov za delavce, ki se vozijo iz oddaljenih krajev. Tako so kupili v Tovarni mlečnega prahu doslej 7 mopedov, v podjetju »Obrtnik« 5, za člane kolektiva tovarne »Mura« pa imajo naročenih 26 mopedov in nad 20 koles, medtem ko je na ta način kupilo nova kolesa že nad 100 zaposlenih. Na podobne nakupe se pripravljajo še v nekaterih drugih podjetjih.

Kot že rečeno, imajo podjetja za gradnjo stanovanj, z ozirom na potrebe, premalo sredstev, zato so ponekod delavski sveti odobrili posojila graditeljem zasebnih hiš, ki so sredi gradenj, da bi na ta način omilili stanovanjsko stisko. Tovrstna posojila so med drugimi dodelili tudi v Tovarni mesnih izdelkov, Tovarni

(Nadaljevanje na 6. strani)

VEČJA KOLEKTIVNOST

(Prenos s 1. strani)

delovanju mladinske organizacije na učiteljski, saj nam ne more biti vseeno, kakšnega prosvetnega delavca nam bo že jutri dal ta učni zavod. Tudi v naših gospodarskih organizacijah se mladina še ni dovolj uveljavila kot nosilec naprednih teženj in prizadevanj. Na letnih mladinskih konferencah je bilo razen nekaterih izjem — n. pr. ljutomerski MARLES čutiti, da je pri mladini še vedno prisotna bojazan pred zamero, če je potrebno odkrito spregovoriti o nekaterih bolečih problemih v proizvodnji in sploh o odnosih v kolektivu. Analiza v neki večji soboški gospodarski organizaciji kaže, da imajo nekateri vodilni strokovnjaki in predelavci tehnokratsko in večkrat tudi brezdušen odnos do mladine in ostalih zaposlenih v proizvodnji, odnos brez družbeno izoblikovanega čuta do svoje okolice in bo zato potrebno posvetiti prvenstveno skrb družbeni vzgoji tega vo-dečega kadra, če hočemo doseči, da se bodo tudi mladi proizvajalci lahko bolj ustvar-

jalno vključili v upravljanje podjetja.

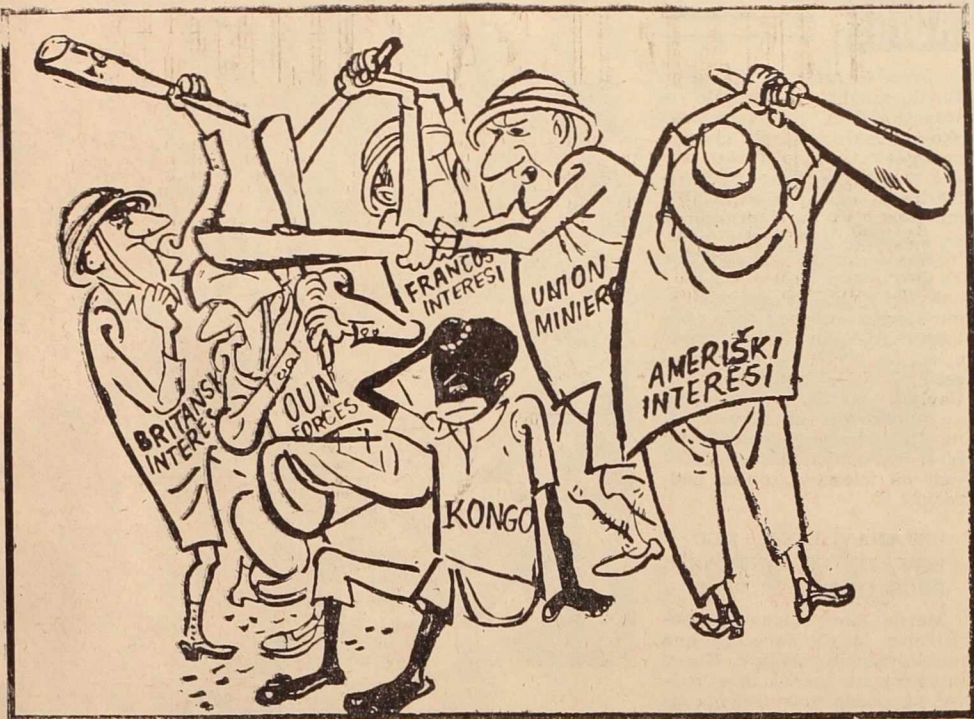
Posebno živahna je bila tudi razprava o tem, ali se naj mladina vključi v aktivno delovanje mladinske organizacije tam, kjer dela, ali pa tam kjer živi. Mneja so bila sprva dokaj različna, vendar pa se je naposled izoblikovalo stališče, da je potrebno osredotočiti delo mladine v naše gospodarske organizacije, kjer se že bje odločilen boj za zmago osnovnih smotrov našega delavčevega upravljanja z vključevanjem neposrednih proizvajalcev in odločanje pri delitvi dohodkov podjetij. Mladinska organizacija namreč mora za mladino, ki vse bolj zapušča podeželje in se vključuje v našo industrijo, saj je to pozitiven proces, ki ga je potrebno samo pospeševati. Sicer pa se naj delavska mladina vključuje tudi v družbeno dogajanje krajev, kjer živi, predvsem z vključevanjem in vplivom v raznih družbenih organizacijah in društvi na podeželju. Delovanje mladinskih organizacij na podeželju pa tudi ne kaže več drobiti na manjše kraje, marveč ga je

potrebno osredotočiti predvsem na sedeže krajevnih skupnosti, saj je delovanje LMS na našem podeželju končno del splošnega družbenega dogajanja in prizadevanj.

V naših mladinskih vodstvih bo potrebno dokaj spremeniti tudi sistem dela. Doslej je izkušnje namreč kažejo, da je bilo v njihovem delovanju premalo kolektivnosti, kar pomeni, da je bilo glavno breme samo na sekretariatih, medtem ko so se izvoljeni ple-numi le občasno sestajali in so se čutili premalo odgovorne za konkretno delo na terenu. Od tod tudi premajhna učinkovitost pri njihovem dosedanjem vodstvenem poslanstvu.

Na plenumu so dokaj kritično obravnavali dosedanje delovanje mladinskih organizacij v Pomurju, čeprav se to ne pomeni, da ni bilo v tem delovanju tudi pomembnih uspehov. Kritična razprava bo prav gotovo pripomogla, da bodo ti uspehi v prihodnosti še večji.

-sk

Tako se križajo interesi v Kongu

DOBER KORAK V NOVO LETO

Ali bo novo leto prineslo spremembo v ameriško-sovjetske odnose? Izjave vodilnih politikov sicer mnogo obetajo, toda ali ne morda samo za izjave v sentimentalnem novoletnem razpoloženju?

Veleposlanec ZDA Thompson je na samo Novo leto obiskal sovjetskega zunanjega ministra Gromika in se z njim dalj časa menil o odnosih Vzhod-Zahod. Takoj zatem je sklical sestanek veleposlanikov Velike Britanije, Francije in Zahodne Nemčije, s katerimi se je razgovarjal o svojih razgovorih. O tem je podrobneje poročal tudi svoji vladi.

Pričetek torej mnogo obeta. Thompsonovo posredovanje se nadaljuje. Takoj po sestanku z Gromikom je izjavil, da bodo razgovori, če bodo tudi naprej tako uspešni, pripeljali do konference zunanjih ministrov.

V Washingtonu sicer pravijo, da trenutno še ni časa za sklenitev sporazuma s SZ, vendar se glede Berlina lahko domeni, o modusu življenja, ki bi izhajal iz sedanjega položaja v mestu.

Kako je pravzaprav v Berlinu, potem, ko so vzhodnonemške oblasti zgradile zid na razmejitveni črti med obema mestnima deloma in je prišlo do odprtih demonstracij tankov na obeh straneh?

Sodi, da je sovjetska vlada po zaporu in preureditvi obmejnih in sektorskih dohodov v Berlin dosegla in ustvarila pogoje za udržitelje Vzhod-

ne Nemčije in da v tem trenutku ne želi zaostriti berlinske krize. Zahod se je na drugi strani (razen bojeviteljev v Bonnu) nekako pomiril v vzhodnonemško mejo v Berlinu. Moskva po mnenju zahodnih opazovalcev (tako sodi tudi veleposlanec Thompson) sedaj ne bo zahtevala, da je treba pravice do dostopa zahodnih čet v Berlin urediti z neposrednimi pogajanjimi z vzhodnonemško vlado. ZDA tudi ne bodo dvigale prahu v primeru, če bo SZ sklenila z Vzhodno Nemčijo posebno mirovno pogodbo.

To nekako pomeni, da sta obe strani nekako pripravljene sprejeti sedanjí položaj. Ta naj bi bil tudi izhodišče pogajanj, pri čemer si bo vsakdo prizadeval, da bi čimbolj utrdil lastne pozicije.

Zal pa Zahod ni povsem enoten o tem, kakšna naj bodo pogajanja z Moskvo. In to notranje nesoglasje so še bolj vznemirile vesti, da se je zahodnonemški veleposlanec Kroll 27. decembra menil s sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom. Na Zahodu so nekateri zagnali krik, da se bonnska vlada »za hrbtnost« pogaja z Moskvo. Nemški liberalni krogi pa v tej zvezi opozarjajo, da nekdo na Zahodu želi, da bi Krolla odstranili. Ne smemo pozabiti, da je

ta pokazal precej gibčnosti v posredovalnih poslih že poprej in da je zahodnonemška vlada morala celo izjaviti, da je včasih ravnal — na lastno pobudo.

Bonnska vlada je tudi dolgo molčala, da so Krollu izročili daljšo spomenico, vendar o njej za sedaj še molče. Spet so nastala sumničenja, čemu je zahodnonemška vlada o tem tako dolgo molčala. Vendar trenutno samo razglabljajo o tem, kaj se utegne skrivati za to »zahrbtnostjo«. Verjetno gre samo za določene predloge o nemškem in berlinskem vprašanju, ki jih kaže temeljito proučiti...

PRITISK NA ZAVEZNIKE

TEŽAVE BRITANSKE IN AMERIŠKE PLAČILNE BILANCE — ZAHODNA NEMCIJA NAJ BI POMAGALA — MACMILLANOV OBISK V BONNU — RAZGOVORI KENNEDY-ERHARD — MANEVRI S SOVJETSKO SPOMENICO

Bonnska diplomacija je spet v ofenzivi. Že pogled na tri pomembne dogodke v teh dneh — obisk britanskega premiera Macmillana v Bonnu, objava sovjetske spomenice Zahodni Nemčiji in razgovori gospodarskega ministra Erharda z ameriškim predsednikom — govore o tem, čeprav posegajo na prvi hip v različna področja.

Britanski premier je v razgovorih s kanclerjem Adenauerjem obravnaval predvsem vključitev Anglije v skupno zahodno tržišče ter prispevek, ki ga bo Nemčija dajala za vzdrževanje britanskih čet na njenem ozemlju. Kaže, da je Bonn pripravil plačati le 60 do 65 odst. teh stroškov. Na splošno pa izjavlja, da je pripravljen kriti neugodno britansko plačilno bilanco s tem, da bi v Angliji kupoval več orožja, da bi pošiljal v Anglijo svoje enote na urjenje in da bi pomagal pri raznih preiskavah vojaške narave, posebno pri proizvodnji orožja.

Britanski predsednik je potemtakem prišel pravzaprav moledovat za zahodnonemško uvidevnost. Seveda so se v razgovorih tudi dotaknili evropskih in svetovnih vprašanj, pri čemer je znova prišlo do očitnih nesoglasij. Britanska politika »pomiritve z Moskvo« Bonnu ni všeč.

Predsednik ZDA Kennedy je skušal v razgovorih s podkanclerjem Erhardom doseči, da bi Zahodna Nemčija bolj sodelovala pri pomoči nerazvitem dežlam v Aziji in Afriki. V Washingtonu so tako pomoč obljubili iz želje, da bi si pridobili naklonjenost pred kratkim osvobojenih narodov ter tako onemogočili

kakršne koli uspešnejše posege sovjetske diplomacije.

Toda ZDA hudo muči primankljaj v plačilni bilanci. Vse večje obremenitve pod »nekomercialnimi pogoji« bi ta položaj še bolj otežkočile. Na drugi strani je zahodnonemško gospodarstvo pričelo uspešno ekspanzijo. Zato je Kennedy v razgovorih z zahodnonemskim gospodarskim ministrom zahteval, naj bi se Nemčija bolj vključila v pomoč slabo razvitim ter tako razbremenila ZDA in ostale zahodne zaveznike.

Znano je, da je Zahodna Nemčija sicer prevzela nase določene obveznosti, vendar je to še daleč premalo za njene možnosti. Na drugi strani so nemška posojila izključno komercialne narave, se pravi kratkoročna in povezana z razmeroma visoko obrestno mero.

In še nekaj žuli ZDA. Vedno več ameriškega kapitala odteka v Zahodno Nemčijo ter s tem krepi zahodnonemski gospodarski potencial, pri čemer izkorišča tudi v primerjavi z ZDA ceneno delovno silo in pa večje možnosti za posel na tuj, posebno afriška in azijska tržišča.

Bonnska diplomacija izkorišča trenutne tegobe Velike Britanije in ZDA za to, da laže operira s svojimi »hladnimi odnosi« do SZ.

Ta je z nedavno spomenico skušala nekako »prebresti dosedanje težave« v zahodnonemsko-sovjetskih odnosih in pozvala Adenauerjevo vlado, da bi razvil tesnejše sodelovanje na gospodarskem področju, obenem pa opozorila na »neiskrenost« zahodnih partnerjev do Nemčije, katere se boje zaradi gospodarske ekspanzije.

Spomenico so objavili v Bonnu, kot pravijo, iz »strahu pred najrazličnejšimi očitki zahodnih zaveznikov, češ da spet počenja določene stvari na lastno roko« — V resnici pa gre za pritisk na Zahodne zaveznike, če bi ti po naključju nasprotovali Adenauerjevim zunanje-političnim težavam v odnosu na Berlin in nemško vprašanje. (Saj jim neposredne razgovore celo ponujajo v Moskvi!) Nič čudnega ni, če so vzhodnonemške oblasti ponudbe sovjetske vlade Bonnu sprejele precej hladno...

Adenauer — spletke ali metoda?

Po sledovih eksplozij plastičnih min v Franciji in Alžiru

OAS — PROFAŠISTIČNA ZAROTA

Podtalna francoska armada, ki z grozilnimi pismi in izsiljevanji, atentati na vodilne predstavnike meščanskih demokratičnih krogov in leve in eksplozijami min na javnih mestih vliva strah francoskemu prebivalstvu v metropoli ter domačinom v Alžiru, je vse bolj napadalna. Uradni Pariz sicer obljublja odločen boj proti brezzakonu, vendar je doslej vse to ostalo samo na papirju. Še več! Policija onemogoča javne demonstracije tistih krogov, ki zahtevajo konec OAS-ovskih izzivanj in nasilja.

Nobenega dvoma ni več, da je podtalna vojska udarna sila skrajno desničarskih in fašističnih krogov in da je prerasla v pomemben družbeni

činitelj v Franciji. O njej vsakodnevno piše francoski in tuji tisk. V Alžiru takorekoč nadzira posamezna mesta in območja, prav domače se počuti tudi v Franciji.

KDO STOJI ZA PODTALNO ARMADO?

OAS si je prizadevala in si še prizadeva, da bi svoje delovanje in organizacijo zavila v pajčolan skrivnosti. Na drugi strani želi, da bi prišle na dan one podrobnosti, ki vzbujajo med javnostjo strah. Pri tem je imela tudi precej uspeha. Tudi danes nihče ne ve o dejanski moči podtalne organizacije. O njej samo domnevajo.

Kaže, da je njena udarna moč tako kakor poprej v Alžiru, saj oblasti tod nimajo tolikšne moči kakor v metropoli. Tu so razen tega francoski doseljenci-koloni, ki so nezadovoljni z de Gaullovo politiko o samoodločbi alžirskega naroda. Na drugi strani se boje za svoj privilegiran položaj v primeru, da Alžir zares postane neodvisna država.

Prav zaradi tega skuša OAS prikazati svoj »boj« kot edini izhod, da bi »rešili francosko prebivalstvo v Alžiru« in »francoski Alžir«.

Voditelji in organizatorji tega gibanja so znani po svoji dejavnosti že pred upostavitvijo tako imenovane Pete francoske republike, saj so se že l. 1958 vsilili kot eden usodnih vzvodov pri rušenju stare in ustvarjanju fiziognomije novi republiki. Eliten del izhaja iz armade, sestavljene iz častnikov, ki se nikakor ne morejo pomiriti z zatonom imperija (general Salan) ter častniške »mladine« tipa Challe in Massigny, ki jo je politično »vzgojila« dolga kolonialna vojna, polna porazov in pogubnih vplivov za francosko demokracijo.

VOJAŠKI KADRI — HRBTENICA

Vojaški kadri predstavljajo potemtakem hrbenico organizacije, kakor so jo predstavljali v znanih dogodkih l. 1958,

1960 in 1961 ob poizkusih državne udara. Brez dvoma je njihova vloga porasla v letih 1958—1961, saj so dogodki o krog zarot proti de Gaulleu pokazali, da je le taka oblika »boja« uspešna.

Vendar bi bilo napak, če bi vso francosko desnico in enaki meri povezovali z OAS. Medtem ko francoski koloni v Alžiru dajejo svoje aktiviste tej organizaciji, celo del vodilnega kadra, pa predstavlja desnica v metropoli v glavnem vlogo priveška, ki zaradi svoje lastne slabosti nastopa v tuji vlogi. Verjetno je pomembnejša vloga desnih sil doma v tem, da dajejo gospodarsko pomoč (predstavniki velikega kapitala). Na drugi strani nam govori akcija prisilnega obdavčevanja o nasprotjem: da namreč prostovoljcev ni kdo ve koliko oziroma da njihova pomoč še zdaleč ne zadostja.

In kakšni so načrti organizacije »podzemlja«? Odgovor na to vprašanje predstavlja največjo skrivnost. Kaže, da prevladujejo v sami organizaciji različna mnenja. Enozid kril, kateremu je pripadal Laguailard, je bilo za odločne nasilne akcije, t. j. za neposreden pohod na oblast, medtem ko je Salanova skupina »ohranila« daljšo pot, četudi verjetno z istimi smotri. V Franciji

prevladuje mnenje, da OAS pravilja strmoglavljenje de Gaulle (o tem organizacija tudi odprto govori), da bi prevzela oblast. Gre torej za neke vrste profašističnega režima.

In prav to prepričanje meče sence na vso francosko politično življenje. Resnico, da se de Gaulle obotavlja in noče pohititi z rešitvijo alžirskega vprašanja, čeprav je v bistvu popustil Alžirski fronti nacionalne osvoboditve v najpomembnejših vprašanjih, pripisujejo njegovemu strahu pred reakcijo OAS. Ukrepi, ki so jih storile doslej policijske oblasti proti tej organizaciji, bi lahko bili mnogo drastičnejši, če pred sedanjim francoskim režimom ne bi bili dve neznanki:

— kakšna je dejanska opredelitev policijskih sil in

— kako bi v danem trenutku reagirala vojska, kako novačeni vojaški krogi in kako slednjice ljudje v današnji vladi?

NEODLOČNA LEVICA

IN VLADA

Sam režim ne gleda navdušen aktiviziranje profašističnih sil, o čemer zelo prepričljivo govore represalije proti nedavnim profašističnim demonstracijam. Režim še boji podtalne organizacije, obenem pa tudi protifašističnih sil, zato predstavlja ravnljivo točko današnje Francije. Vendar levica ni dovolj strnjena, razen tega počasi sklepa in ne želi odločneje vplivati na dogodke. V tem je njena poglavitna hiba. Vsi ti elementi ženejo vodo na mlin OAS kot utelešeno vojaško, desničarsko in profašistično zaroto.

UPOR V BAJI

Na novega leta dan je svet pretresla novica, da se je v portugalskem mestu Baji, 170 km južno od Lizbone, uprla skupina vojakov in civilistov in napadla tamkajšnje vojašnice. Vodil jih je kapetan Gomes, ki je bil eden protivladnih kandidatov na zadnjih volitvah in kot tak pridobil precejšnjo priljubljenost.

Vlada je poslala v mesto vojaške okrepitve in upor zaustavila. Upornike bo postavila pred sodišče, sicer pa je uvedla pripravno stanje. Podrobnih poročil o razvoju položaja ni, ker jih portugalske oblasti cenzurirajo. Kaže, da je prišlo do uporov tudi po drugih krajih. Značilno je, da je kapetan Galvao, ki se je proslavil z časoslovo »zaplemba« ladje »Santa Maria«, izjavil, da pomeni osvoboditev Goe in ne-

davni upor »pričetek Salazarjevega konca« in da bo »Portugalska še letos svobodna«. Nič čudnega ni, če portugalski tisk piše, da so upor v Baji zanetili — komunisti. Tistim, ki gredo molče mimo nezadovoljstva z vladno zunanjo in notranjo politiko, morajo poiskati nekakšnega grešnega kozla, da bi nanj zvalili vse mogoče obtožbe. Zunanji svet pa ocenjuje dogodke v Baji (Nadaljevanje na 7. strani)

Leto in pol zapora za nečloveško dejanje

Pred nekaj dnevi je bila na Okrožnem sodišču v M. Soboti končana razprava zoper obdolženca Ludvika Cmor, kleparja v podjetju »Panonija« in Jožeta Cipota, mizarja pri »Ledavi«, oba iz Murske Sobote, ki sta oktobra lani zakrivila nečloveško dejanje — na soboškem in rakičanskem pokopališču sta podirala spomenike.

Ludvik Cmor in Jože Cipot sta dne 28. oktobra lani šla na obisk k prijatelju v Rakičan, pri katerem so omenjenega dne stiskali grozdje. Ko sta se v nočnih urah, istega dne, nekoliko vinjena vračala domov v Mursko Soboto, sta se ustavila na pokopališču v Rakičanu in razdejala 21 grobov, nato pa še na pokopališču v M.

Soboti, kjer sta uničila 6 grobov.

Obdolženca sta se zagovarjala, da se svojega dejanja nista zavedala, ker sta bila popolnoma vinjena. Priče so na obravnavi izjavile, da sta bila sicer res vinjena, vendar ne tako, da se svojega dejanja ne bi mogla zavedati. Obdolženca sta se nadalje zagovarjala, da

sta pri dejanju drug drugega vzpodbujala, češ kateri si upa na pokopališče ali celo podirati spomenike. Na obeh pokopališčih je bilo ugotovljeno za okrog 500 tisoč dinarjev škoda.

Okrožno sodišče v Murski Soboti je oba obdolženca obsodilo zaradi kaznivega dejanja poškodovanja tuje lastnine in kaznivega dejanja oskrnitve grobov na 1 leto in pol zapora. Kot olajševalno okolščino je sodišče upoštevalo predhodno nekaznovanost obdolženec, pri Cipotu družinske razmere in ker sta izjavila, da bosta nastalo škodo povrnila.

Sodba še ni pravomočna. —ml

ŠE K VANDALIZMU

Dobra dva meseca je tega, kar smo bili priča dejanju, za katerega pravzaprav ne najdemo pravega izraza. Vsi, ki so bili posredno ali neposredno prizadeti — neprizadetih ob takem dogodku sploh ne more biti — so označili oskrnitev rakičanskega in soboškega pokopališča v noči od 28. na 29. oktober kot skrajni vandalizem, ki ga ni moč upravičiti z nobeno pijanostjo. Po zaslugi pristojnih organov so bili krivci postavljeni pred sodišče.

Toda to še ni dovolj. Pred približno štirinajstimi dnevi je

neki Stefan Car, zaposlen kot električar v Hrastniku, ponoči podrl na šalamenskem pokopališču 22 kamnitih in marmornatih ter 19 lesenih križev in spomenikov. Storilec je krivdo priznal in se bo prav tako kot prva dva zagovarjal za svoje dejanje pred sodiščem.

Vsi ti dogodki pa so — kakor je to pogostokrat — dali povod redkim posameznikom, da speljejo vodo na svoj mlin.

Brez vsakih dokazov so širili tudi vesti, da so to storili komunisti. Vsak pa, kdor hoče

razumeti naš družbeni sistem, ve, da je spoštovanje mrtvih in s tem odnos do mesta kjer so pokopani, eden bistvenih elementov socialistične etike in morale.

Razvoj dogodkov, ki so našli epilog za prvi primer pred nekaj dnevi na Okrožnem sodišču v Murski Soboti je pokazal, da je vsa naša javnost obsodila to nečloveško dejanje in da je kazni, ki je bila izrečena za tako barbarstvo, vse-kakor premala.

ALI SMO ZANJE DOVOLJ POSKRBEILI?

(Nadaljevanje z 2. strani)
mlečnega prahu in v Pomurskem tisku, kjer bodo posojila dodeljavali v nujnih primerih tudi letos.

Zares vzorno pobudo pa so si omislili v tovarni »Mura«. Nameravali so namreč organizirati avtobusni prevoz svojih delavcev na treh progah. Zaposleni so pokazali za to veliko zanimanje, saj se je prijavilo blizu 300 delavcev, od tega je bilo okrog 140 takih, ki so bili zainteresirani za prevoze skozi vse leto. Žal se je ta poskus izjalovil, ker je podjetje Avtobusni promet Maribor postavilo preveč zahtevne pogoje, ki niso bili sprejemljivi ne za kolektiv, ne za posameznike.

Prevoz delavcev, kar imajo ponekod po Sloveniji organizirano že več let, pa bo kaj kmalu potrebno organizirati tudi v M. Soboti. To je ena zelo aktualnih nalog v občinskem merilu. Potrebno bo namreč z združenimi sredstvi kupiti več avtobusov, ki bodo prevažali delavce vseh soboških kolektivov. Prav tako aktualen problem je tudi družbena prehrana v okviru stanovanske skupnosti. Veliko število članov velikih in malih kolektivov si želi tople obroke, ki bi jih prevažali iz

osrednje kuhinje v svoje jedilnice. Zares mnogo je zainteresiranih, žal pa gredo priprave zelo, zelo počasi. Ali leži krivda na stanovanjski skupnosti, ali tudi na sindikalnih podružnicah?

Dokler pa ni rešeno vprašanje prevoza in družbene prehrane, pa toliko bolj upravičeno stopa v ospredje zahteva po izplačevanju dodatkov za oddaljenost od delovnega mesta ali terenskih dodatkov. Dolež so izplačevali te dodatke samo pri splošnem gradbenem podjetju »Pomurje«, ponekod pa so odločitev o izplačevanju dodatkov prepustili ekonomskim enotam.

Na koncu pa naj zapišemo še nekaj besed o kolektivih v Murski Soboti, kjer skrb za zaposlene še ni prišla do pravega izraza. Gre predvsem za manjše kolektive, ki nimajo dovolj sredstev za stanovanjsko izgradnjo, še niso uvedli toplih malic, kje da bi se izplačevali terenski dodatki. Kako se v takih primerih počutijo ob novem načinu nagraditve delovni ljudje, ki vstajajo ob štirih ali celo ob treh jutraj ter se v mraku ali dežju peljejo na oddaljeno delovno mesto, kjer jih čakajo le vzvodi strojev in osemurni delavnik. Ali smo tudi zanje dovolj poskrbeli?

JANKO STOLNIK

Seminar za nogometne sodnike

Prihodnjo sredo se bo pričel v Murski Soboti seminar za nogometne sodnike. Priredila ga bosta Nogometna podzveza in sodniška organizacija za Pomurje. Za seminar se je doslej prijavilo okrog 15 kandidatov, ki bodo predvidoma že marca opravljali izpite.

Nogometna podzveza za Pomurje namerava še pred pričetkom spomladanskega tekmovalnega prireditelja tudi seminar za bodoče trenerje nogometnih moštev. Tudi za ta seminar je med kandidati veliko zanimanje.

Proti negativnim pojavom v športu

Ob navzočnosti številnih uglednih gostov je bila v nedeljo v Murski Soboti Četrta letna skupščina Okrajnega rokometnega odbora, ki ga republiški športni forumi zaradi dosežene stopnje množičnosti v tem pomurskem vodilnem športu pritevajo med najboljša okrajna športna vodstva v Sloveniji. Kljub temu, da je imela letošnja skupščina izrazito delovni značaj, je bila hkrati tudi jubilejna, saj mineva letos v Pomurju pet let organiziranega dela na rokometnem področju. Zato so na skupščini podelili priznanja priznanja pionirski organizatorjem in vodilnim funkcionarjem. Zla-to spominsko plaketo sta prejela predsednik in tajnik ORO prof. Evgen Titan in Franc Kous, srebrno Peter Sraj iz Beltince, bronasto pa Boris Zupan iz Gornje Radgone. Posebne pohvale pa je prejelo 27 rokometnih delavcev, med njimi Peter Jutersnik, Stefan Antolin, Franjo Bobovec, Zoltan Kučan in drugi.

Na skupščini so med drugim ugotovili izredno množičnost v tem športu, saj je samo lanske jesen tekmovalo v 53 moštvih kar 651 igralcev, medtem ko je vseh aktivnih igralcev 814.

Dosežena stopnja množičnosti je odločno narekuje stopnjevanje prizadevanje za večjo kakovost. Skupščina se je opredelila za več smeri tega prizadevanja. V prvi vrsti so na skupščini znova oživilo potrebo po ustanovitvi štajerske ali vzhodnoslovenske rokometne lige, v katero bi se lahko vključevala tudi najboljša tekmovalna moštva iz Pomurja. Obsojili so težnje posameznikov iz sosednjega mariborskega odbora, ki doslej niso pokazali za to pobudo prav nobenega razumevanja in so njeno uresničitev celo zavirali. Za uresničenje tega smotra se bo potrebno letos še odločneje zavzeti, posvetiti večjo skrb enemu vodilnim moštvom, ki naj bi v jeseni prišlo v višji kakovostni razred, in postopoma uveljaviti decentralizacijo tudi v tem športu. Tako naj bi še v tekmovalni sezoni

1962-63 prišlo po vzgledu G. Radgone, ki že ima prvo občinsko tekmovalno ligo v Pomurju, do ustanovitve občinskih tekmovalnih komisij. V treh primerih bodo nižje organizirane tekmovalne lige v občinskih mejah, medtem ko bodo občine Murska Sobota, Beltinci in Petrovci-Salovci tvorile dve območni tekmovalni ligi: goriško in ravensko. S tekmovaljem v občinskih in območnih ligah bodo najprej začeli v pionirski konkurenci. Na Goriškem bo potrebno poprejš ustvariti nekaj rokometnih zamatkov, saj ta šport v tamkajšnje kraje še ni prodrl kljub siceršnji množičnosti.

Uresničenje tega programa pa je povezano tudi z gradnjo potrebnih športnih objektov. Skupščina je dala odločno pobudo za ureditev asfaltnega igrišča pri soboškem Domu »Partizanar«. Uredili naj bi ga s pomočjo delovnih kolektivov.

Na skupščini so bistveno dopolnili dosedanje tekmovalne propozicije za spomladansko tekmovalje in še zlasti za za-

četek prihodnje tekmovalne sezone, tako se bodo bodoči občinski prvaki avtomatično uvrstili v II. razred okrajne rokometne lige, medtem ko bosta prvi dve moštvi v tem razredu avtomatično zasedli dve izpraznjeni mesti v I. razredu. Pri članicah pa se bodo občinski prvaki avtomatično uvrstili v I. razred okrajne lige članic. Sprejeli so tudi u-

73 izletov v naravo

Planinsko društvo v Murski Soboti se lahko pred svojim občinam zborom pohvali z ugodno delovno bilanco. Na zadnji seji društvenega vodstva so med drugim ugotovili, da so domala povsem izpolnili lanske delovne programe.

Tako so povečali število izletov za 112 odst. — od 262 na 595. Med člani je največ mladine. Lani je društvo priredilo 73 izletov v bližnjo okolico in oddaljene kraje. Pet društvenih skupin se je udeležilo Pohoda ob žici okupirane Ljubljane, dve proslave 20-letnice ljudske vstaje na Sutjeski, šest planinskih skupin s 30 člani pa je obiskalo Triglav in ostale očke Julijskih Alp. Organizirali so tudi dva smučarska tečaja in poslali

strežna napotila za obvezno registracijo igralcev, zdravniške preglede itd.

Se zlasti pa je pomembna enodušna obsodba negativnih pojavov v našem športu. Skupščina je obsodila vsakršne pojave formiranja črnih fondov, denarnega stimuliranja, podkupovanja in kapiranja igralcev iz kluba v klub poudarjajoč pri tem, da je potrebno sredstva, ki so v Pomurju namenjena za telesno-vzgojno dejavnost, uporabljati v skladu z našimi družbenimi načeli in pod vplivom javnosti, predvsem še za kapitalno izgradnjo športnih objektov.

-sk

RADIOTELEVIZIJA - LJUBLJANA

RADIJSKI PROGRAM

NEDELJA
8.00 Mladinska radijska igra — Leopold Suhodolčan: Trije v raketi; 8.37—Snočnava naše glasbene umetnike — Mladim poslušalcem igra: pianist Marijan Lipovšek in violinist Karlo Rupel; 9.05 V novi teden z zabavno glasbo; 9.45 Pesmi Rada Simonitija — Ples v rdečem — Pod brajdo — Samo en cvel — Pomlad — Na Krasu; 10.00 Še pomnite tovariši, Marija Vojkovič: Bil je navaden dan; 10.30 Pisan glasbeni dopolnad; 11.30 Ernest Petrin: Beli hodniki v Valdoltri (reportaža); 11.50 Orkester Franck Pourcel; 13.30 Za našo vas; 14.00 Slovenski otket poje črnske duhovne pesmi; 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.; 15.15 Trikrat pet; 16.00 Humoreska tega tedna — L. Klautau: Pred sodnim tronom; 16.20 Operne melodije; 17.05 Majhni zabavni ansambli; 17.15 Radijska igra — Vlado Vukmanovič: Polnočni expres; 18.02 Marko Tajčević: Pet srbskih plesov; 18.13 Nekaj španskih in južnoameriških melodij; 18.30 Športno popoldne; 19.05 Nedeljska panorama; 20.00 Izberite melodijo tedna; 20.45 Zabavni zvoki; 21.00 Iz glasbene geografije Evrope — 3. oddaja; Praga; 22.15 Nočni akordi; 23.05 Plesna glasba.

PONEDELJEK
8.05 Glasbena lirika Josefa Suka; 8.30 Iz Thomasove Mignon — Uvertura — Arlia Mignon — Duet Mignon in Loharia — Arlia Feline; 8.55 Za mlade radovedneže a) Vrgemenska napoved b) Prvi uspehi — Sodelujejo gojenci glas-

benih šol; 9.25 Orkestralni intermezzo — Ivo Petrič: Divertimento; 10.15 Od tod in ondod; 11.00 Poje Zenski vokalni kvartet; 11.15 Naš podlistek — Curzio Malaparte: Koža — III.; 11.35 Od valčka do twista; 12.05 Tri pesmice Borisa Kovčiča; 12.15 Radijska kmečka univerza — Ing. Mihael Leonard: Novi pogledi glede obdelave v vinogradih; 12.25 Melodije ob 12.25; 13.30 Zvočna mavrica; 14.10 Baritonist Rudolf Sutej poje staroklasične arije, pianistka Dubravka Tomšič — Prvič izvajani posnetki; 15.20 Godala in zabavni zbori; 15.40 Literarni sprehod — Ciril Zlobec: Moška leta našega otroštva; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 55 minut za ljubitelje operne glasbe; 18.10 Veliki zabavni orkestri; 18.45 Radijska univerza Slavko Faust: Naše tovarne pogonskih motorjev; 19.05 V Španiji s skladatelji Turino, Ernestom Halffterjem, Vivesom in Fallo; 20.00 Igramo za vas; 20.45 Kulturni globus; 21.00—22.50 Z revije mladih koncertantov v počastitev 20-letnice vstaje Slovenije; 22.50 Literarni nokturmo; 23.05 Plesna glasba.

TOREK
8.05 Gorenjski vokalni otket; 8.25 Zvočni kaleidoskop; 8.55 Za soljarje: Kdo je našel Jurčka; 9.25 Iz albuma sopranskih arij; 10.15 Izberite melodijo tedna; 11.30 Pol ure pri skladatelju Blažu Arničju; 12.05 Sekstet »Plesko« s triom Bardorfer; 12.15 Kmetijski nasveti Vlado Martelanc: Kuhanje voskov in pravilno ravnanje z voskom;

12.25 Melodije ob 12.25; 13.30 Domači napeti izpod zelenega Pohorja; 13.50 Orkester Roberto Rossi; 14.05 Za soljarje: Čudežno zdravlilo; 14.25 Chopin in trije pianisti; 15.20 Zabavni orkester Alfred Scholz; 15.30 V terek nasvidenje; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Puškin in Gogol v glasbeni literaturi; 18.10 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 18.45 S knjižnice trga; 19.05 Uvertura in pismenska scena iz opere Evgenij Onegin; 20.00 Poje Komorni zbor RTV Ljubljana p. v. Milka Skoberneta; 20.30 Radijska igra — Hans Friedrich Kühnelt: En dan z Edvardom; 22.15 Uvod v glasbo 20. stoletja (13); Neoklasicizem; 23.05 Plesna glasba.

SREDA
8.05 Matineja v ljudskem tonu; 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb; 9.25 Četr ure z orkestrom Erwin Lehn; 9.40 Gabriel Faure: Samospev »Gozd v septembru« in štirje improptuji za klavir — Prvič izvajani posnetki; 10.15 Od tod in ondod; 11.00 Šegava klaviatura; 11.15 Človek in zdravje; 11.25 Verdij s solisti ljubljanske Opere; 12.05 Vaški kvintet z Božom in Miskom; 12.15 Radijska kmečka univerza — Dr. Franjo Janežič: Zatrzanje kostonjave raka; 12.25 Melodije ob 12.25; 13.30 Antonin Dvorak: Slovanski plesi op. 72; 14.05 Za soljarje: Sestanek s slavo; 14.35 Veliki zabavni orkestri; 15.20 Komorna portretna študija skladatelja Pavla Sivica; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Soterjem na pot; 17.50 Orkester Raphael; 18.10 Jules Massenent — Odlomki iz opere

Werther; 18.45 Ljudski parlament; 19.05 Igra violončelist Janoš Starček — Ernő Dohnanyi: Koncertne skladbe za violončelo in orkester; 20.00 Naš variete; 20.45 Albert Lortzing: Car in tesar, radijska priredba opredeljena; 22.15 Po svetu jazza: Nožnari pevi jazz; 22.45 Kitara v ritmu; 22.50 Literarni nokturmo; 23.05 Leoš Janáček: Drugi godalni kvartet (»Zaupni zapiski«) — Igra Smetanov kvartet; 23.31 Plesna glasba.

ČETRTEK
8.05 Georg Espitalier s svojim ansambliom; 8.20 Zabavni orkester RTV Zagreb; 8.35 Matineja s Slavkom Ostercem; 8.55 Za soljarje: Lišček; 9.25 Petnajst minut za ljubitelje cha-cha; 9.40 Pet minut za novo pesmico — Angleška nar.; Sinek-Tinek in Pozdravi za mlade risarje; 10.15 Od tod in ondod; 11.00 Ludwig van Beethoven: Finale opere Fidelio; 11.30 Zvoki za zabavo; 12.05 Trio orglice Andreja Blumauerja; 12.15 Kmetijski nasveti Ing. Stojan Vrabl: Pojav rdečega pajka v vinogradih; 12.25 Melodije ob 12.25; 13.30 Skladbe Radovana Gobca poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška; 13.50 Klavir v ritmu; 14.00 Tri simfonične rapsodije; 15.20 Hitri prsti; 15.30 Turistična oddaja; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert po željah poslušalcev; 18.10 Naši mladi reproductivci z novimi posnetki; 18.45 Kulturna kronika; 19.05 Pop-evke slovenskih avtorjev; 20.00 Četrto večer domačih pesmi in napevov; 20.45 Godala v ritmu; 21.00 Literarni večer — Večer u-

metniške besede — Lojze Potokar; 21.40 Primož Ramovš: Simfonietta; 22.15 Novi posnetki plesnega orkestra RTV Ljubljana; 22.30 Felix Mendelssohn: Sonata za violončelo in klavir v D-duru (Violončelist René Forest, pri klaviru Fred Došek); 23.05 Modest Musorgski: Zaključni prizor opere »Hovanščina«.

PETEK
8.05 Nekaj odlomkov iz oper Nikolaja Rimskega Korsakova; 8.40 Orgle in orglice; 8.55 Pionirski tednik; 9.25 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 10.15 Od tod in ondod; 11.00 Vlastimir Nikolič: Suita in modo antico; 11.35 Sopek hrvatskih samospevov z medigrami; 12.05 Belokranjske pesmi in plesi; 12.15 Radijska kmečka univerza — Ing. Jaka Ferjan: Nova usmeritev v praščereji; 12.25 Melodije ob 12.25; 13.30 Pojeta Jan Pearce in Leonard Warren; 14.05 Za soljarje: Poti v domovino; 14.35 Radi bi vas zabavali; 15.20 Ludwig van Beethoven z vedre strani — Pesem o bolhi — Sekstet za 2 klavira, 2 rogova in 2 fagota v E-duru; 15.45 Jezikovni pogovori; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Portreti iz stare italijanske glasbe; 17.45 Lucijan Marija Škerjanec: Prva simfonija; 18.10 Indonezijske pesmi; 18.25 Poje zbor Slovenske filharmonije; 18.45 Iz naših kolektivov; 19.05 Dva prizora iz Donizetijevega Don Pasquala; 20.00 Instrumentalna zabavna glasba slovenskih avtorjev; 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled; 20.30 Priključene točke iz klavirskega

violinjskega repertorja; 20.55 Pojeta Vladimir Ruždjak in Cvetka Ahlin, vmes nekaj glasbenih utrinkov Vasilja Mirka; 21.15 Oddaja o morju in pomorsčakih; 22.15 Zvočni magazin; 22.50 Literarni nokturmo; 23.05 Trije obrazi iz novejšje evropske glasbe.

SOBOTA
8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji; 8.35 Sovjetska in poljska zabavna glasba; 8.55 Za soljarje: Rjavka; 10.10 Od tod in ondod; 11.00 Z javnega koncerta violončelke Nelli Skolnikove v Ljubljani (pri klaviru Ljubov Edlina); 11.30 »Casta Diva« (Odlomki iz opere Vincenza Bellinija); 12.05 Srbska kola; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Jaka Ferjan: Proizvodnja pujskov pitališča; 12.25 Melodije ob 12.25; 13.30 Slovenske narodne pesmi; 13.45 Dunajski valčki; 14.10 Baletni fragmenti (Čajkovski, Adam, Delibes); 15.20 Napotki za turiste; 15.25 Bagatele in improptuji Bedricha Smetane za klavir — Prvič v RTV Ljubljana; 15.40 Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Gremo v kino; 17.50 Ray Coniff s svojim orkestrom; 18.10 Izbrali smo za vas; 18.45 Naši popotniki na tujem; 19.05 Sobotni domači živ-zav; 20.00 Vedro in priključeno; 20.20 Dr. Walter Gerteis: Vozli inšpektorja Braina — Četrtri vozeli; 20.50 Melodije za prijeten konec tedna; 22.15 Oddaja za naše izseljence; 23.05 Plesna glasba.

